

Læreplan Teater/drama

BJERGSTED.NO
KULTURPARK

Fagplaner for Stavanger kulturskole – innledning

Om Stavanger kulturskole

Stavanger kulturskole er en offentlig skole som skal gi undervisningstilbud fortrinnsvis til aldersgruppen 0 -19 år bosatt i Stavanger kommune.

Som elev ved Stavanger kulturskole skal den enkelte få et tilbud som preges av:

Glede – Opplevelse – Fellesskap

I kulturskolen skal elevenes læring gi mestringsglede og trivsel.

Læringsarbeidet skal utvikle elevenes ferdigheter og allmenndannelse.

Skolen har tydelige og trygge lærere med fokus på pedagogisk utviklingsarbeid og kvalitet.

Stavanger kulturskole preges av velvilje, tillit og gjensidig respekt.

Pedagogisk plattform

Kulturskolen vil gjennom sin virksomhet først gi elevene mulighet til å **oppdage** de kunstneriske uttrykksmidlene. Deretter vil vi gi dem muligheten til å **mestre** disse virkemidlene godt nok til å ta dem i bruk. Sist, men ikke minst, vil kulturskolen gjøre det mulig for sine elever å bruke tilegnede ferdigheter til egen **skapende** virksomhet. Gjennom sin virksomhet legger kulturskolen til rette for at elevene skal kunne få opplevelser og innsikt som kan gi varig kunnskap.

Skolen legger til rette for at den enkelte elev, gjennom sitt arbeid med kulturelle aktiviteter, skal få en positiv personlig utvikling gjennom individuelle og kollektive aktiviteter. Den enkelte elevs forutsetninger og behov vil bli forsøkt avdekket i målsettingssamtaler mellom lærer og elev.

Om læreplanen

Læreplanen beskriver innhold og mål for undervisningen ved Stavanger kulturskole. Stavanger kulturskole er til for våre elever og det er elevens vekst og utvikling som er ledetråden i opplæringen.

Læreplanen må ses i sammenheng med rammeplan for kulturskoler, service erklæring, elevreglement og kvalitetsplan for Stavanger kulturskole.

Planen setter mål for de ulike stadiene i et undervisningsforløp, men hvor lenge den enkelte elev bruker på de ulike stadiene er ikke tidsbestemt.

Stavanger kulturskole erkjenner at utvikling innenfor kunstfagene er individuelt og utvikling vil være høyst ulikt fra elev til elev.

Skolen har ingen eksamen eller prøver som avgjør om elever får fortsette på kulturskolen, men skolen forventer at den enkelte elev følger opp undervisningen og er forberedt til timene.

Målsettingssamtaler

Kulturskolens læreplaner skal være et utgangspunkt for de årlige målsettingssamtalene mellom lærer og elev.

Disse samtalene gjennomføres i undervisningstiden og elev og lærer skal sammen komme fram til hva som skal være målene for skoleåret utfra det nivået den enkelte elev befinner seg på.

Målsettingssamtalene danner grunnlag for den enkelte elevs årsplan som legges på elevkortet og sendes foresatte på e-post. I fag hvor undervisningen er organisert i grupper gjennomføres samtalen med hele gruppen og det lages en årsplan for gruppen.

Underveisvurdering (vurdering for læring)

Elevene vil få tilbakemeldinger underveis i prosessen som skal støtte oppunder videre læring. Målet med underveisvurderingen er å en tilbakemelding på utvikling og hvordan den enkelte elev kan utvikle seg videre.

Evaluering (vurdering av læring)

I slutten av hvert skoleår vil den enkelte lærer lage en skriftlig tilbakemelding for hver elev/gruppe. Evalueringen vil ta utgangspunkt i målsettingssamtalen og hvor den enkelte elev befinner seg i opplæringsforløpet. Tilbakemeldingen legges på elevkortet og kopi sendes foresatte.

Teater/drama i kulturskolen skal være en arena for å kunne utforske og oppdage de kunstneriske virkemidlene, ta dem i bruk, mestre dem og skape kunst som berører. Den kreative leken er sentral, det å gi uttrykk for seg selv og bli oppfattet av andre. I spillsituasjonen utforsker man verden og seg selv, og gjennom samspill med andre blir reaksjonsmåter utprøvd og oppfatninger justert. Teatret som kunstart skaper, gjennom roller og fiksjon, et handlingsrom som kan sprengre grenser for vante forestillinger og tenkemåter. Teatrets «late-som-om» har klare paralleller til barns lek, og nærheten til barn og unges eget uttrykk i leken må være sentralt for kulturskolens arbeid med teater. Teater er en smeltedigel for flere kunstarter – en kollektiv kunstart – noe som medfører et aktivt samspill med de andre kunstuttrykkene. (Rammeplan 2003)

Organisering av undervisningen:

- ◆ Ukentlig gruppeundervisning
- ◆ Ekstraøvelser og utvidet øvingstid
- ◆ Individuell instruksjon eller instruksjon i smågrupper
- ◆ Prosjektuker og workshops
- ◆ Forestillinger og visninger

Elevene får undervisning tilsvarende 90 minutter pr. uke i forhold til skoleruten. Men på grunn av fagets egenart er det ikke hensiktsmessig å ha halvannen times øvinger hver uke hele året. I forbindelse med ulike prosjekter og visninger vil det trenes mer øvingstid. I disse periodene kan det i tillegg til, eller i stedet for, ordinær undervisning legges opp til ekstraøvelser, forlengede øvelser og workshops. Denne prosjektbaserte strukturen innebærer at enkelte perioder blir travlere enn andre. Dette kan så føre til undervisningsfri i andre perioder.

Undervisningens to hovedformer:

- ◆ Ukentlig undervisning der hovedvekten ligger på praktisk arbeid og trening i teaterfagets arbeids- og uttrykksformer. Etablering av god gruppedynamikk hvor både den enkelte og gruppa bidrar til konstruktiv læring, er sentralt. En ukentlig undervisningsøkt har som oftest en gjenkjennelig struktur: oppvarming-konsentrasjon-teknikk-presentasjon-avrunding-vurdering.
- ◆ Teaterproduksjon, hvor eleven får erfaring med å være del av et skapende, produserende og formidlende fellesskap. En teaterproduksjon kan organiseres i faser, som for eksempel: Idè og konseptualisering, utforskning, utprøving og utvikling, gi helhetlig form og øving, ferdigstilling og visning/forestilling og til slutt oppsummering og vurdering.

Klær/utstyr:

- ◆ Innesko/antisklisokker
- ◆ Svarte klær, uten logoer/mønstre, som er lette å bevege seg i. Svart nøytralkostyme er en tradisjon innenfor teaterfaget. Det er et flott utgangspunkt for å gå inn i ulike roller, uten å bli forstyrret av det som er av "personlighet" i våre hverdagsklær eller fokus på utseende.

Målgruppe/alders/inndeling:

Elevene deltar i grupper bestående av mellom 12 og 16 elever. Gruppene er aldersdelte og går etter klassetrinn i grunnskolen. Nedre alderstrinn før inntak er 3.klasse. Gruppene er delt på følgende måte:

3-4/5 klasse

5-6/7 klasse

8-9/10 klasse

Videregående skole

Dette er imidlertid ikke er absolutt fordeling. Elever kan i enkelte tilfeller plasseres i en gruppe de aldersmessig ikke tilhører, dog kun dersom aldersforskjellen ikke er for stor og instruktøren finner en slik plassering faglig og pedagogisk forsvarlig.

Overordnede mål for teater/dramaundervisningen:

Gjennom arbeidet med teater skal elevene:

HVA	HVORDAN	HVORFOR
<ul style="list-style-type: none"> o få praktisk spilltrening og utprøving av ulike roller og teknikker. 	<ul style="list-style-type: none"> o Gjennom arbeid med ulike skuespillerteknikker og skuespillerdisipliner, som for eksempel fysisk styrke i kropp og ansikt, pusteteknikk, stemmebruk og vokalteknikk. o Gjennom minimum én publikumsvist forestilling per skoleår. 	<ul style="list-style-type: none"> o for å utvikle elevenes uttrykksevne både fysisk og verbalt, formsans og ferdigheter i å agere o for at elevene skal kunne anvende teater som kommunikasjonsmiddel o få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videre utdanning i teater, for eksempel ved musikk, dans og dramalinjer ved videregående skole og deretter eventuelt høyere utdanning.
<ul style="list-style-type: none"> o få opplæring i teaterhistorie. 	<ul style="list-style-type: none"> o Gjennom diverse teateroppsetninger og/eller prosjekter får elevene kjennskap til ulike epoker i teaterhistorien, fra de greske tragediene til dagens teater. Fokus kan ligge på forskjellige ting som for eksempel ulike måter å føre dialog på, kostymer og maskering, scenerom og så videre. o Teoretisk teaterhistorie. 	<ul style="list-style-type: none"> o for at elevene skal få en introduksjon i teaterets historie, med vekt på vestlig teaters utvikling. o for å gi elevene innblikk i teaterets form og funksjon gjennom tidene o for å utvikle elevenes sjangerforståelse o utvikle evnen til å utforske fortid, nåtid og framtid o få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videre utdanning i teater, for eksempel ved musikk, dans og dramalinjer ved videregående skole og deretter eventuelt høyere utdanning.
<ul style="list-style-type: none"> o få utvikle sine skapende evner, uttrykksferdigheter, kommunikasjonsevne og selvtillit 	<ul style="list-style-type: none"> o Gjennom eksperimentering med ulike roller i samspill, hvor elevene trenes i å iaktta hverandre. o Gjennom å improvisere frem små visninger gjennom arbeid i små grupper, og vise dem for hverandre i trygge omgivelser. o Gjennom å stimulere elevenes kreativitet og evne til å flytte grenser og til å søke etter inspirasjonskilder. o Gjennom nysgjerrighet, oppdagerlyst og begeistring som arbeidsmetode. 	<ul style="list-style-type: none"> o oppleve mestringsglede og positiv egenutvikling o utvikle evne til kritisk tenkning, empati og lagspill o bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

Faghjul:

Faghjulet viser teater som uttryksmiddel.

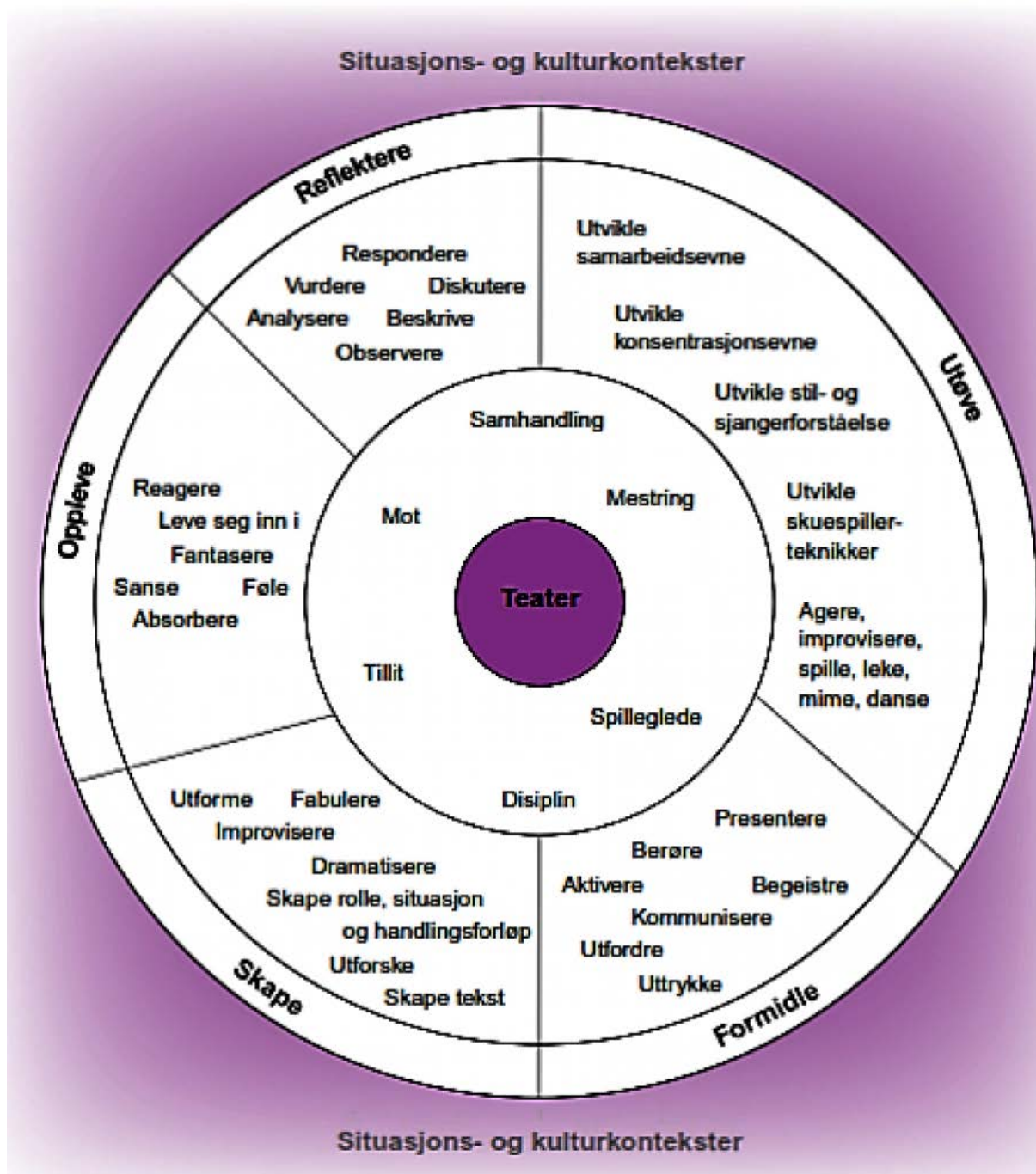
Den ytterste sirkelen viser fem overordna handlinger: *utøve, formidle, skape, oppleve og reflektere*.

Den nest ytterste sirkelen viser en «verktøykasse» med aktiviteter en kan anvende for å gjøre teater tilgjengelig for elevene.

Den nest innerste sirkelen viser premisser for og effekter av teateropplæring.

Ved å dreie det ytterste hjulet kan en få fram mindre opplagte kombinasjoner av handlinger og aktiviteter.

Faghjulet kan hjelpe oss til å se ulike sider ved opplæringa i teater som uttryksmiddel.

Læringsmål og utviklingsfaser:

En elev som påbegynner sin teater/dramaundervisning i 3.klasse og fortsetter til han/hun er 19 år vil kunne ha mulighet til å gå gjennom de programmene som tilbys ved kulturskolen og deres ulike utviklingsfaser. De to programmene er:

- ◆ Kjerneprogrammet
- ◆ Fordypningsprogrammet

For hvert år utarbeides det aktivitetsplaner for hver enkelte dramagruppe som gir mer spesifikk informasjon om mål for teater/dramaopplæringen for det aktuelle skoleåret. *Individuelle mål for den enkelte elev skisseres etter egen samtale med lærer, og individuell måloppnåelse vil alltid avhenge av elevens personlige innsats og progresjon.*

Om kjerneprogrammet:

Kjerneprogrammet er kulturskolens hovedvirksomhet. Elevene kommer dypt ned i de teaterfaglige handlingene *utøve, formidle, skape, oppleve og reflektere*. Håndverk, kunstnerisk utvikling og samarbeidsevne står sentralt.

Langsiktighet er hovedprofilen i kjerneprogrammet. Programmet er for elever som ønsker å arbeide med kunstfaget over tid, og er basert på progresjon, systematisk trening og elevens utvikling gjennom ulike faser. Opplæringa vil vanligvis strekke seg over flere år.

Kjerneprogrammet kan inkludere spesialiseringskurs som revy, kostyme- eller maskekurs, kurs i scenografi eller lys/lyd m.m.

Kjerneprogrammet skal være rekrutterende og forberedende for elever som ønsker å gå videre til Fordypningsprogrammet. Det skal også kunne forberede for videre utdanning. Opplæringa deles inn i faser som bygger på hverandre, og fasene sier noe om hvor langt eleven har kommet i faget.

Opplæringa er inndelt i tre faser:

Fase 1: Kropp og stemme

- Nybegynnere fra 3. klasse og eldre (normalt 1. år)

Læringsmål:

Eleven

- mestrer basisferdigheter i spill, med kropp og stemme
- kan utvikle kropp og stemme som verktøy for sceniske uttrykk.
- kan skape spill gjennom arbeid med enkle, improviserte forløp
- kan skape spill gjennom arbeid med enkle tekster
- kjenner noen samlende oppvarmingsøvelser og leker
- har trent oppmerksomhet og iakttakelsesevne, fantasi og forestillingsevne
- har bevissthet om bevegelseskvalitet (rask/langsom, stor/liten, tett/ spredt, stor/liten muskelmotstand)
- kjenner grunnleggende prinsipper for samspill (akseptere og lytte)
- har gjennom dramalek erfart gruppa som et skapende ensemble
- har vist enkle dramauttrykk på en relevant visningsarena
- kan gi og motta tilbakemelding i praktisk arbeid
- kjenne til de dramatiske grunnelementene figur, fabel, rom, tid
- kjenner sentrale dramafaglige begreper som improvisasjon, rolleutvikling, tablå, mime, pantomime og lignende.

Fase 2: Samspill og produksjon

- Elever som har gått på teater/drama en stund (normalt 1-5 år)

Læringsmål:

Eleven

- har videreutviklet sine ferdigheter i spill med kropp og stemme
- kan improvisere fram roller, situasjoner, handlingsforløp og stemninger med utgangspunkt i tekst/ fortelling, gjenstand, bilde, tema, musikk/lyd, sted, egen opplevelse
- videreutvikler sine ferdigheter i rolleutvikling/karakterutvikling
- bevisstgjøres i forhold til romfølelse og bevegelse i rom
- mestrer de ulike fasene av teaterarbeidet: oppvarming, konsentrasjon, teknikk, avrundning med presentasjon og vurdering
- har videreutviklet evnen til oppmerksomhet og iakttakelse i samspill
- praktiserer grunnleggende prinsipper for samspill og samhandling i teaterarbeid

- har trening i å dele erfaringer med medelever, gi og ta imot konstruktiv tilbakemelding
- har utviklet disiplin og god øvingskultur
- kan formidle roller og sceniske situasjoner i små og store produksjoner
- har deltatt i helhetlige produksjoner fra idé/konseptualisering til ferdigstilling og vurdering
- har sett teaterforestillinger, visninger og/eller film sammen med andre elever og kan samtale om disse
- forstår grunnleggende begreper i praktisk teaterarbeid og produksjon

Fase 3: Viderekommende kjerneprogram

-Elever som har gått på teater/drama lenge (normalt mer enn 5 år)

Læringsmål:

Eleven

- har teaterspesifikke ferdigheter og forståelse på viderekomment nivå
- har god kjennskap til og erfaring med bruk av ulike skuespillerteknikker og metoder
- har erfaring med ulike sjangrer, formuttrykk og spillestiler
- har et godt begrepsapparat for å analyse, tolke og samtale om innholdet i teater
- har relevante teoretiske kunnskaper
- har kjennskap til teaterets rolle i samfunnet
- har samarbeidet om en helhetlig produksjon der kostyme, maske, scenografi, musikk, lyd og lys inngår
- kan gi og motta konstruktiv og grunnlagt kritikk
- har utviklet gode strategier i selvløsløse og forberedende arbeid
- har deltatt på arenaer for kunstnerisk samarbeid der flere av kulturskolens kunstuttrykk er integrert

Om fordypningsprogrammet:

Fordypningsprogrammet er for elever med særskilte interesser og forutsetninger for den kunstneriske aktiviteten. Det blir stilt krav til høy og målrettet innsats.

Programmet bygger på Kjerneprogrammet, men er vesentlig forsterket med hensyn til undervisningstimetall og innhold. Det planlegges som et forløp med faglig progresjon.

Fordypningsprogrammet kan inkludere spesialiseringkurs som revy, kostyme- eller maskekurs, kurs i scenografi eller lys/lyd m.m.

Stavanger Kulturskoles fordypningsprogram tilbys i dag i Teaterkompaniet Scenicus.

Læringsmål:

Eleven

- har utviklet kunstneriske ferdigheter på et høyt nivå og med personlig uttrykk
- kan skape roller, situasjoner og stemninger gjennom arbeid med tekstbaserte og fysiske skuespillerteknikker
- utøver kropps- og stemmeuttrykk med innlevelse og integritet
- har erfaring med karakterarbeid/karakterutvikling
- har arbeidet med fordypning innenfor en sjanger/spillestil/arbeidsform
- har bevissthet om bruk av rom, tekst og musikk/lyd i utvikling av sceniske uttrykk
- anvender et relevant teaterfaglig språk
- har kunnskap om teater som et kunstnerisk, sosialt, historisk og kulturelt uttrykk
- viser selvstendighet og innsikt i egen kunstneriske utvikling
- har vært medskapende i en helhetlig produksjon der mange elementer inngår
- tar aktivt del i dialoger, tilbakemelding til og vurdering av prosesser og produkter
- har formidlet scenekunst i ulike formater og på ulike scener
- er et godt forbilde for medelever
- er forberedt til opptaksprøver og videre teaterstudier

Felles mål for undervisningen i alle program og faser:

I tillegg til de teaterfaglige målene, vil vi i alle program og faser ha klare målsettinger for de ulike gruppene og den enkelte elev i forhold til følgende områder:

- mestringsfølelse og selvtillitsbygging
- evne til samarbeid og samhandling
- gruppemiljø
- kommunikasjonstrening og konfliktløsning
- tilhørighet

